2022

De Toekomst is aan U

BELEIDSPLAN 2022-2026 VAN DE PROTESTANTSE GEMEENTE HILLEGOM

1. Voorwoord

‘Zie, Ik ga iets nieuws verrichten, nu ontkiemt het – heb je het nog niet gemerkt? Ik baan een weg door de woestijn, maak rivieren in de wildernis’ – Jesaja 43: 19

Het geloof kan zowel een kant van vertrouwen en overgave inhouden als een kant van opdracht en verwachting. Beide komen samen in bovenstaand fragment uit Jesaja. Ze gaan gelijk op.

Aan de ene kant dus het vertrouwen in en de overgave aan de genade die ons ten deel valt. God is er en zal er zijn. Hij heeft een plan met ons en onze gemeente, hij zal een weg banen en een baken van licht vormen als alles duister is. We mogen vrijuit leven in de genade van Christus.

Merken we het nog niet? Daar ligt de opdracht, de verwachting. Het werk van God is vaker te zien dan wij denken. Het zijn de kleine en de grote verrassingen: we kunnen ze niet regisseren, ze gebeuren, we ontvangen ze slechts. Wat we kunnen doen, is er oog voor hebben – dat is de opdracht.

Met elkaar kunnen wij een geloofsgemeenschap zijn waar ruimte is voor deze kleine en grote(re) verrassingen. Waar wij elkander tot steun kunnen zijn in ons geloof en het samen zichtbaar en tastbaar kunnen maken voor onszelf en de wereld om ons heen.

Het Christelijke geluid staat onder druk. Dat er een kerk zal blijven bestaan voor de hoogtijdagen, de moeilijke momenten en het geloof van alledag is niet vanzelfsprekend. Wij voelen in dat licht bekeken de opdracht om wat we hebben, te koesteren en tegelijk nieuwe wegen in te slaan. Vanuit het geloof en het vertrouwen dat wij het in Zijn handen mogen leggen. De toekomst is aan U.

In dit beleidsplan zetten we uiteen hoe we als Protestantse Gemeente Hillegom uiting geven aan ons geloof en hoe dat vorm krijgt in onze eredienst, pastoraat, diaconaat en ons missionair werk. In die zin kan het eigenlijk beter een ‘geloofsplan’ worden genoemd. Niet bedoeld voor de bureaula, maar om als kompas in de hand te houden bij de weg die we tegemoet gaan. Gaat u mee op deze reis?

Namens de kerkenraad, februari 2022,

Evert-Jan Oppelaar
voorzitter

2. Inhoudsopgave

Voorwoord **1**

Een schets van onze gemeente **3**

De afgelopen 10 jaar *3*

Analyse *3*

Toekomstgericht kerk-zijn **4**

'De Toekomst is aan U!' *4*

De beweging vanuit het kruis *4*

Prioriteiten voor de komende jaren **4**

Kerntaken **4**

Inleiding *4*

Missionair en oecumene *5*

Eredienst *5*

Vorming en toerusting *5*

Pastoraat *6*

Diaconaat *6*

Communicatie en Publiciteit *6*

Toekomstgericht Kerkbeheer **6**

Beleid en beheer *6*

Meerjarenbegroting *7*

Evaluatie **7**

3. Een schets van onze gemeente

3.1. De afgelopen 10 jaar

De gemeente heeft een bewogen decennium achter de rug. Na de fusie in 2008 volgde in eerste instantie een periode van saamhorigheid en nieuw elan. Er was een actieve jeugdkerk en er vonden verschillende andere activiteiten plaats, zoals Taizévieringen. Later brak een moeilijke tijd aan met de nodige spanningen en verdeeldheid. Dit heeft uiteindelijk in 2020 geleid tot het aantreden van een nieuwe kerkenraad en college van kerkrentmeesters. In 2017 is De Hoeksteen aan de eredienst onttrokken en uiteindelijk in 2021 verkocht. De Maartenskerk is ingrijpend verbouwd om de kerk een toegankelijker aangezicht te geven en meer geschikt te maken voor onderlinge ontmoeting. Aan het begin van 2020 sloeg corona toe, met stevige, beperkende gevolgen voor het kerkelijk leven.

In de periode 2010-2021 is het aantal leden teruggelopen van 1400 in 2010 naar 900 in 2020, een teruggang van ruim 35%. De vaste vrijwillige bijdragen zijn in diezelfde periode praktisch gehalveerd van ruim € 200.000 naar ruim € 100.000. Het bestand belijdende leden is voornamelijk ouder dan 60 jaar. De doopleden zijn meer evenwichtig over de leeftijdsklassen gespreid met een duidelijk accent in de leeftijdscategorie 20-60 jaar. De verhouding tussen belijdende- en doopleden houdt elkaar met 50/50 redelijk in evenwicht.

3.2. Analyse

De situatie in Hillegom is vergelijkbaar met de landelijke trend van secularisering. De oude, meer traditionele vormen van kerk-zijn slaan steeds minder aan. De vraag is hoe de kerk hierop moet reageren. Eén ding is zeker: het verleden met zijn verzuilde samenleving komt niet meer terug. We zullen de feiten onder ogen moeten zien en de problemen die hiermee samenhangen benoemen. Dit leidt voor Hillegom tot de volgende aandachtspunten:

- De vergrijzing van ons ledenbestand geeft aan hoe belangrijk het ouderenpastoraat de komende jaren zal zijn. De vraag is hoe we hier vorm aan gaan geven.
- ‘Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst’ luidt een bekend spreekwoord. De vraag is of de Protestantse Kerk in Hillegom nog toekomst heeft, nu onder de belijdende leden de jeugd is gemarginaliseerd. Onder de doopleden is de spreiding over de leeftijdsklassen evenwichtiger. Maar tegelijkertijd moet worden vastgesteld dat de band tussen doopleden en de kerk steeds losser wordt. De vraag is hoe we onszelf in deze context manifesteren en op de kaart zetten, bijvoorbeeld door te zoeken naar nieuwe vormen van kerk-zijn, kleinschaliger en met meer diversiteit. Dit om een brug te slaan naar jongere generaties en ook in de toekomst relevant te blijven.
- De ontwikkelingen van het afgelopen decennium vragen om realisme. ‘Back to the basics’, terug naar de kerntaken van de kerk zal noodzakelijk zijn om te voorkomen dat teveel werk op de schouders terecht komt van een kleine groep vrijwilligers.
- Dit realisme brengt ook met zich mee dat we open moeten staan voor intensivering van de oecumene met andere geloofsgemeenschappen in Hillegom en/of met intensivering van de samenwerking met protestantse gemeenten in onze directe omgeving. Het is van belang om dit vanuit inspiratie en verbinding vorm te geven, en niet de energie te steken in een nieuw bestuurlijk fusietraject.
- Het aantal leden in Hillegom is gedurende de afgelopen 10 jaar met 35% gedaald terwijl de vrijwillige bijdragen met 50% zijn teruggelopen. De gemiddelde bijdrage per lid of per pastorale eenheid is dus in absolute zin gedaald. Dit is in afwijking van de landelijke trend waar we vaak zien dat een dalend aantal leden wel gemiddeld een hogere vrijwillige bijdrage aan de kerk doneren. Het zou kunnen dat de leden veronderstellen dat de vermogenspositie

van de Protestantse Gemeente Hillegom nog voldoende soelaas biedt. Maar dit is een visie voor de korte termijn. Op de lange termijn zullen de vrijwillige bijdragen naar een hoger niveau moeten om te borgen dat het activiteitenniveau op hetzelfde niveau kan worden gehandhaafd.

In het vervolg van dit beleidsplan zal uiteraard worden teruggekomen op de hierboven genoemde aandachtspunten.

4. Toekomstgericht kerk-zijn

4.1. 'De Toekomst is aan U!'

De kerk leeft van genade als bevrijdende grondtoon. Deze genade hebben we nodig om los te komen van kramp ten gevolge van de krimp.

De genade ontspant en motiveert. Het gaat om vertrouwen in de werking van de Geest. Deze blaast het evangelie de wereld over. Ze ontsluit, vernieuwt, vervult. Zonder de scheppende kracht van Gods Geest is er geen leven, geen kerk. De Geest is de stuwende kracht achter het werk van God in deze wereld. Kortom: 'De Toekomst is aan U!'. Deze vertrouwensbasis is het uitgangspunt van dit beleidsplan.

4.2. De beweging vanuit het kruis

De wijze waarop wij dit proberen vorm te geven wordt geïnspireerd door het christelijk symbool bij uitstek namelijk het kruis. De verticale balk staat symbool voor de relatie tussen God en de mens in zijn algemeenheid en de Protestantse Gemeente Hillegom in het bijzonder. Het geloof in God en Jezus Christus, onze Heer en de geloofsgemeenschap staan hierbij centraal. In Hoofdstuk 4 wordt dit bij de kerntaken eredienst en vorming en toerusting verder uitgewerkt. De horizontale balk staat symbool voor de plaats van de Protestantse Gemeente Hillegom in de Hillegomse samenleving. In Hoofdstuk 4 wordt dit nader uitgewerkt voor de kerntaken pastoraat, diaconaat en oecumene en samenwerking. Het motto voor deze kerntaken is: 'Laat zien wat je beweegt.'

5. Prioriteiten voor de komende jaren

In deze beleidsplanperiode stellen we de volgende prioriteiten:

1. Vorm geven aan en uitbouwen van ons missionaire gezicht met publiciteit, activiteiten en inbreng in maatschappelijke thema's.
2. 'De wijk in': stimuleren van kleinschalige ontmoetingen met jong en oud om het geloofsgesprek en omzien naar elkaar te bevorderen.
3. Actief nastreven en ontwikkelen van samenwerking met (Christelijke) kerkgenootschappen om ons heen op het gebied van missionair werk, pastoraat, vorming en toerusting en diaconaat.
4. Herkenbaar en vertrouwd blijven in de eredienst, diaconaat en pastoraat en daarbij actief omzien naar onze (oudere) gemeenteleden.

6. Kerntaken

6.1. Inleiding

De komende jaren richten we ons op een aantal kerntaken: missionair en oecumene, eredienst, vorming en toerusting, pastoraat, diaconie en communicatie. Zonder afbreuk te doen aan alles wat er in onze kerk gebeurt, kiezen we ervoor een focus aan te brengen op deze taken.

6.2. Missionair en oecumene

De komende jaren zetten we ‘missionair en oecumene’ meer vooraan in onze gemeente. Het is van cruciaal belang dat wij ons inzetten voor het laten horen van een ‘breed, Christelijk geluid’ in Hillegom dat voorbijgaat aan de grenzen van onze kerkelijke gemeente en denominatie. Dat doen we met activiteiten, publicaties en maatschappelijke thema’s: we laten van ons horen en zien, zoveel mogelijk samen met andere Christelijke genootschappen in Hillegom of daarbuiten. De Bijbelse blik, het ‘andere geluid’, de verlossende boodschap van Christus: hij mag, móet, gehoord worden.

Onze Maartenskerk staat fier in het centrum van het dorp, midden in de samenleving. Dat gegeven gaan we de komende jaren meer benutten, met een ‘spandoek aan het hek’, deuren van de kerk die vaker open staan, en activiteiten die zichtbaar zijn in de (lokale) samenleving. Activiteiten zoals de herdertjestocht en de optocht van Sint Maarten zijn daar goede voorbeelden van. We onderzoeken nieuwe initiatieven, zoals kliederkerk of een sing-in tijdens de najaarsfeesten van Hillegom.

Voor de toekomst van onze gemeente, voor het uitdragen van de Christelijke boodschap in Hillegom, is dit een dusdanige prioriteit dat wij een ouderling in ons midden zoeken die ‘missionair en oecumene’ als bijzondere opdracht meekrijgt.

6.3. Eredienst

Onze zondagse eredienst blijft herkenbaar en vertrouwd. Het is een vast ijkpunt van gezamenlijk geloof, gezang, gebed en zet aan tot denken. De onderlinge ontmoeting en koffiedrinken achteraf zijn hier onlosmakelijk aan verbonden.

In de wekelijkse overdenking waarderen wij een duidelijke verbinding met de actualiteit en we dagen onszelf uit om ook na afloop van de dienst na te praten over het thema dat centraal staat.

Het gezongen lied mag ruim aandacht blijven krijgen in onze vieringen. Orgelbegeleiding blijft het uitgangspunt, maar mag op gezette tijden ook afgewisseld worden met piano of andere instrumenten. We vinden het fijn als er naast bekend repertoire ook andere liederen aan bod komen die passend zijn bij de thematiek of sfeer van de viering.

Sinds de coronaperiode wordt de eredienst live uitgezonden via kerkdienstgemist en worden de liederen begeleid met geprojecteerde teksten en notenbeelden. Ook voor uitvaartdiensten is deze faciliteit nuttig gebleken. In het kader van een zo toegankelijk mogelijke viering zetten we dit door. We maken de projectiefaciliteiten permanent.

Na de verbouwing van de Maartenskerk verdient de aankleding van het liturgisch centrum nog aandacht. In deze beleidsplanperiode pakken we dit aan, samen met de bij de eerdere verbouwing betrokken architect en inspiratie van elders.

6.4. Vorming en toerusting

We zoeken bij vorming en toerusting naar relevante samenwerking met andere gemeenten in Hillegom en omgeving om een aansprekend en inspirerend programma aan te bieden. Het programma brengen we breed onder de aandacht, met de bedoeling ook mensen aan te spreken die tot nu toe minder in het vizier zijn. Bij voorkeur biedt het programma enige continuïteit (bijvoorbeeld met vervolgbijeenkomsten), waardoor deze mensen wat duurzamer betrokken raken.

Door een verbinding te maken tussen het pastoraat en vorming en toerusting, krijgt een deel van de activiteiten een kleinschaliger karakter en komt dichterbij de mensen te staan.

6.5. Pastoraat

Bij de zorg voor onze gemeenteleden willen we meer mensen betrekken vanuit verschillende wijken van Hillegom. We stimuleren meer onderlinge ontmoeting door op wijkniveau gemeenteleden bij elkaar te brengen, waarbij de bijeenkomsten ook een inhoudelijk karakter kunnen krijgen (vorming en toerusting). Om de pastorale wensen en noden te signaleren, gaat een aantal mensen een zogenaamde 'signaalfunctie' uitvoeren. Deze persoon krijgt ook als taak de pastorale aandacht te coördineren.

We onderzoeken de komende periode mogelijkheden om sociale media in te zetten voor pastoraat en gaan activiteiten gericht op ontmoeting organiseren voor leden jonger dan 60 jaar. Waar het mogelijk is, werken we hiervoor samen met andere kerkgenootschappen en -gemeentes.

Bestaande activiteiten, zoals het eetcafé, blijven we ondersteunen en waar mogelijk uitbouwen.

6.6. Diaconaat

Om de gemeente meer betrokken te laten zijn bij diaconaat, streven we ernaar projecten te steunen die dichtbij huis impact hebben.

We verkennen mogelijkheden om vanuit jeugddiaconaat jongere groepen (gemeenteleden) te betrekken bij het diaconaal werk.

Diaconie en kerkrentmeesters hebben uitgesproken dat ze elkaar zullen opzoeken voor inzet bij projecten en financieel beheer.

Op diaconaal vlak is het goed om samenwerking met andere partijen te zoeken en te bevorderen. Huidige voorbeelden hiervan zijn de samenwerking met de voedselbank en het schuldhulpmaatjes-initiatief. Een aandachtspunt hierbij is de zichtbaarheid van onze gemeente: onze 'handtekening' mag er duidelijk onderstaan.

6.7. Communicatie en publiciteit

Vanuit verschillende eerder beschreven prioriteiten volgt al duidelijk dat het onze ambitie is om de komende jaren meer van ons te laten horen en te laten zien. Communicatie en publiciteit zijn essentiële middelen om dit te kunnen doen.

Samen Kerk zal ook de komende jaren een belangrijke rol blijven vervullen als ons kerkblad. We zien dat de vernieuwde vormgeving wordt gewaardeerd en gaan door op de ingeslagen weg.

Onze website, Facebookpagina en YouTube-kanaal bieden een goede uitgangsbasis om verdere publicitaire uitingen mee te kunnen ondersteunen. Dit kan worden aangevuld met het 'spandoek aan het hek', posters, flyers en zichtbaarheid in lokale media om acties en activiteiten onder de aandacht te brengen. Hier zijn in de beleidsplanperiode structureel middelen voor beschikbaar.

7. Toekomstgericht Kerkbeheer

7.1. Beleid en beheer

Toekomstgericht kerk-zijn vraagt om een goede wisselwerking tussen visie, beleid en kerkbeheer. Lokale kerkrentmeesters geven daar mede vorm aan. Daarbij gaat het om belangrijke randvoorwaarden voor kerk-zijn zoals geldwerving, financiën, gebouwenbeheer, lokaal werkgeverschap voor kerkelijke medewerkers en vrijwilligersbeleid.

7.2. Meerjarenbegroting

De financiële situatie in Hillegom wordt gekenmerkt door jaarlijks terugkerend tekorten op de begroting in combinatie met een forse vermogenspositie.

De exploitatietekorten en de vermogenspositie worden weer met elkaar in balans gebracht door een substantieel deel van het belegbare vermogen op een duurzame wijze te beleggen in beleggingsfondsen. Met de opbrengsten hiervan worden de jaarlijkse terugkerende tekorten financieel afgedekt. Daarmee wordt de financiële continuïteit van de kerkelijke gemeente Hillegom zoveel mogelijk geborgd.

Tegelijkertijd ontwikkelen we initiatieven om de jaarlijkse vrijwillige bijdrage ten behoeve van de Kerkbalans naar een hoger peil te brengen.

8. Evaluatie

Dit beleidsplan omspant een periode van 4 jaar. Aan het begin van ieder kerkelijk jaar dienen de uitgangspunten en beleidsvoornemens van dit beleidsplan te worden uitgewerkt tot een jaarplan. Een jaarplan past binnen de kaders en uitgangspunten van dit beleidsplan maar is tegelijkertijd meer uitgewerkt en bevat concrete actiepunten voor het komende jaar. Na afloop wordt het jaarplan geëvalueerd en worden zowel de positieve als de minder positieve ervaringen van het afgelopen jaar meegenomen bij de opstelling van het nieuwe jaarplan.